

УДК [159.9:378:351.74](477)

Валерій Васильович СОКУРЕНКО,

*ректор Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;*

 <https://orcid.org/0000-0001-8923-5639>

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Підготовка поліцейських в Україні характеризується наближенням вітчизняних стандартів освіти до вимог, які існують у державах – членах учасниках Європейського Союзу. Харківський національний університет внутрішніх справ не перебуває осторонь цих процесів, займає активну позицію в реформуванні та вдосконаленні процесу підготовки персоналу для органів Національної поліції України.

Процес реформування – це процес руху вперед, якісних змін, запровадження нового, вдосконалення вже наявного досвіду. Такий процес завжди складний, оскільки вимагає сучасних та принципово нових рішень. Цей процес відбувається і в нашому університеті.

За рік, що минув від попередньої конференції, відбулось багато важливих подій, які пов'язані з підготовкою майбутніх офіцерів поліції.

Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 29 січня 2018 року № 51 затверджено Концепцію запровадження трирівневої моделі підготовки поліцейських і встановлено рівні професійної освіти: базовий, початковий, бакалаврський та магістерський рівні вищої освіти у підготовці поліцейських. Натеper в університеті здійснюється підготовка поліцейських за всіма рівнями. У межах реформування відомчої освіти та запровадження зазначеної Концепції, курсанти які навчаються за спеціальністю «Правоохоронна діяльність», в цьому році візьмуть участь у пілотному проєкті і протягом одного року будуть проходити службу в патрульній поліції та одночасно продовжуватимуть навчання в університеті за заочною формою. Необхідність таких новацій пояснив заступник голови Національної поліції України генерал поліції третього рангу Ігор Клименко на зустрічі з курсантами університету.

Важливим напрямком психологічної діяльності університету є участь його науково-педагогічного складу в запровадженні ідей гендерної рівності, забезпеченні рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у закладах освіти сектору безпеки і оборони.

Колектив університету тісно співпрацює з представниками уряду України, зокрема з урядовою уповноваженою з питань гендерної

політики доктором юридичних наук, професором К. Б. Левченко та заступником міністра внутрішніх справ Тетяною Ковальчук. За їхньої підтримки науково-педагогічні працівники університету брали участь у розробці й рецензуванні інформаційної та навчально-методичної продукції з гендерних питань, зокрема в розробці інформаційно-навчального посібника «Жінки. Мир. Безпека» для фахівців сектору безпеки і оборони. Визнаючи високий рівень підготовки наших науково-педагогічних працівників, їх активно залучають не тільки до участі у проектах і тренінгах гендерного спрямування, а і до їх проведення із працівниками Національної поліції України. За минулий рік науково-педагогічним складом університету було взято участь більш ніж у 10 таких заходах.

На жаль, у державі зберігається напружена ситуація, що пов'язана із проведенням операції Об'єднаних сил на східному кордоні нашої країни. Це посилює психологічну напругу серед населення та підвищує екстремальність професійної діяльності поліцейських. Для здійснення корекції негативних психічних станів поліцейських, забезпечення їх реадaptaції та реабілітації науково-педагогічний склад університету бере активну участь у розробці нормативно-правових документів, які регламентують психологічне супроводження, медико-психологічну реабілітацію та адаптацію персоналу правоохоронних органів та військових формувань МВС після перебування у зоні проведення операції Об'єднаних сил.

В університеті існує потужна наукова школа з юридичної психології. Міністерство внутрішніх справ України залучає наших науковців до проведення психологічних досліджень з розробки професіограм поліцейських різних підрозділів (слідчого, оперуповноваженого карного розшуку (кримінальної поліції), дільничного офіцера поліції), психологічних портретів злочинців, здійснення судово-психологічних експертиз тощо.

Підготовка курсантів за спеціальністю «Психологія» здійснюється з 1994 року, з дня заснування університету, тобто вже 25 років. За цей час підготовлено більше 700 фахівців-психологів, які працюють за фахом у відділеннях психологічного забезпечення Головних управлінь Національної поліції в усіх областях України, надаючи кваліфіковану психологічну допомогу поліцейським. Незважаючи на необхідність і надзвичайно важливу роль психолога у правоохоронній діяльності, необхідність підготовки цих фахівців у певні періоди вважалася другорядною. У цьому році знову поновлено набір курсантів за спеціальністю «Психологія», що підкреслює її перспективність.

Реформування Національної поліції та закладів вищої освіти МВС України триває. Потребують вирішення проблеми, пов'язані з:

– визначенням місця та ролі психологічної служби у професійній діяльності поліцейських, затвердженням відповідного Положення про психологічну службу в поліції;

– уведенням посади психолога в Національній поліції та підвищенням його статусу як фахівця, який забезпечує безпеку, захист, підтримку та надає психологічну допомогу поліцейським у несенні служби;

– посиленням психологічної складової у підготовці курсантів до професійної діяльності;

– налагодженням взаємодії правоохоронних органів із сім'єю, навчальними закладами, молодіжними та громадськими організаціями;

– розробкою методичних рекомендацій для поліцейських щодо їх психологічної підготовки до виконання професійних обов'язків в екстремальних умовах;

– проведенням наукових дисертаційних досліджень у галузі вікової, педагогічної та юридичної психології щодо вивчення механізмів попередження злочинності в молодіжному середовищі для підвищення ефективності підготовки поліцейських до професійної діяльності.

Саме на пошук шляхів вирішення цих проблем професійної освіти і підготовки кадрів для Національної поліції спрямована робота конференції.